

Cypern

Följande fastställs i artikel 1 i författningen (Σύνταγμα): "Den cypriotiska staten är en självständig och suverän stat under ledning av en president", på grundval av principerna om legalitet, fördelning av befogenheter (den verkställande, lagstiftande och dömande makten), domstolsväsendets opartiskhet samt respekt och skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. De mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna skyddas enligt del II i författningen, som avspeglar Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna (ECHR) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.) och, enligt artikel 35 i författningen "[är] republikens lagstiftande, verkställande och rättsliga myndigheter skyldiga att inom gränsen för sin behörighet säkerställa effektiv tillämpning av bestämmelserna i denna del". Legaliteten skyddas inte bara av den skrivna författningen och gällande rätt, utan också av att regeringen förbinder sig att respektera de konstitutionella ramar som ålagts den och se till att de lagstiftande myndigheterna antar grundlagar och att det finns ett självständigt och oberoende domstolsväsen.

Rättskällor

1. Unionsrätten

Cypern blev en fullvärdig medlemsstat i Europeiska unionen den 1 maj 2004 och omfattas därför av EU-rätten. Enligt Europeiska unionens domstols fasta rättspraxis (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) har EU-rätten företräde framför medlemsstaternas nationella lagstiftning, både när det gäller inhemska lagar och författningen.

EU-rättens företräde framför Cyperns författning skyddas enligt Republiken Cyperns författning, som har ändrats i lagen om den femte ändringen av författningen (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (lag 127(I)/2006) för att klarlägga EU-rättens företräde framför författningen.

Cypern har också anpassat och harmoniserat sin nationella lagstiftning till EU-rätten genom att anta ett stort antal rättsakter och samtidigt upphäva eller ändra olika bestämmelser i den nationella lagstiftningen, bl.a. bestämmelser i författningen, såsom nämnts ovan.

EU-rätten är därför den rättskälla som har företräde i Cypern. Den omfattar såväl de bestämmelser som antagits av medlemsstaterna, dvs. fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och protokoll och bilagor till dessa, i deras kompletterade eller ändrade lydelse, och de bestämmelser som Europeiska unionens institutioner utfärdat i form av förordningar, direktiv eller beslut. EU-rätten omfattar också bestämmelserna i internationella konventioner som slutits mellan EU och tredjeländer eller internationella organisationer, allmänna och grundläggande rättsprinciper, sedvanerätt, folkrättens allmänna regler och Europeiska unionens domstols fasta rättspraxis, enligt vilken allmänna rättsprinciper som grundläggande mänskliga rättigheter utgör en integrerad del av EU:s regelverk.

2. Republiken Cyperns författning

Cyperns författning antogs 1960, när Republiken Cypern utropades, och enligt artikel 179 i författningen utgör den Republiken Cyperns grundlag. Efter Cyperns anslutning till Europeiska unionen och ändringen av dess författning enligt punkt 1 har EU-rätten företräde framför den inhemska författningsordningen. De rättsregler som ingår i författningen måste stämma överens med EU-rätten.

3. Internationella konventioner/fördrag/avtal

När internationella konventioner, fördrag eller avtal som ingåtts genom beslut av ministerrådet har godkänts genom lag och offentliggjorts i den officiella tidningen, har de enligt artikel 169 i författningen företräde framför all nationell lagstiftning (med undantag av författningen). Vid eventuella konflikter med sådana lagar har dessa företräde förutsatt att de tillämpas på samma sätt av motparten.

4. Formella lagar

Formella lagar är de lagar som antas av representanthuset (Βουλή των Αντιπροσώπων), som utövar lagstiftningsmakten. De lagarna måste stämma överens med både EU-rätten och författningen.

Enligt bestämmelserna i artikel 188 i författningen är de lagar som i dag gäller i Cypern de som tillämpades enligt den artikeln omedelbart före självständighetsdagen, såvida inte en annan bestämmelse har utfärdats eller kommer att utfärdas enligt en lag som gäller eller antas enligt författningen och de lagar som representanthuset (Βουλή των Αντιπροσώπων) har antagit efter självständigheten.

5. Rättsakter

Rättsakter är lagstiftningsakter utfärdade av de verkställande myndigheterna enligt de rättsliga befogenheter som tilldelats dem. De måste stämma överens med både EU-rätten och författning och lagar.

Den administrativa myndighetens behörighet att anta ytterligare rättsregler (sekundärlagstiftning) som behövs för att tillämpa och genomföra en lag kallas tillsynsbehörighet. Även om det är representanthuset som har lagstiftningsbefogenheter i Cypern ges tillsynsbehörighet för att särskilda frågor eller frågor av lokalt intresse eller tekniska eller detaljerade frågor ska kunna regleras.

6. Högsta domstolens rättspraxis (Ανώτατο Δικαστήριο)

Den princip som gäller i Cypern är att Högsta domstolen avgöranden är bindande för alla domstolar i lägre instans. Ett avgörande från Högsta domstolen om tolkning av en rättsregel betraktas därför som en rättskälla.

7. Sedvanerätt – principer om rättvisa

Sedvanerätt (κοινοδικαίο) och principerna om rättvisa (επιείκεια) är också rättskällor i fall där det inte finns någon annan lagbestämmelse.

Typer av rättsliga instrument – beskrivning

Skrivna

Republiken Cyperns författning

De internationella konventioner/fördrag/avtal som har ingåtts med tredjeländer, godkänts genom lag och offentliggjorts i Republiken Cyperns officiella tidning och som har företräde framför all nationell lagstiftning, förutsatt att de tillämpas på samma sätt av motparten.

De lagar som gäller enligt artikel 188 i författningen omedelbart före självständighetsdagen, enligt bestämmelserna i denna, såvida inte en annan bestämmelse har utfärdats eller kommer att utfärdas enligt en lag som gäller eller antas enligt författningen. De lagar som representanthuset har antagit efter självständigheten.

Rättsakter (Κανονιστικές Πράξεις) (förordningar) (Κανονισμοί).

Oskrivna

Högsta domstolens, Europeiska unionens domstols och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis.

Sedvanerätt och principerna om rättvisa, såvida inte en annan bestämmelse har utfärdats eller kommer att utfärdas enligt en lag som gäller eller antas enligt författningen.

Rättsreglernas hierarki

Efter Republiken Cyperns anslutning till Europeiska unionen har rättsreglerna i Cypern följande hierarki:

UNIONSRÄTTEN

REPUBLIKEN CYPERNS FÖRFATTNING

INTERNATIONELLA KONVENTIONER/FÖRDRAG/AVTAL

FORMELLA LAGAR

RÄTTSAKTER

HÖGSTA DOMSTOLENS RÄTTSPRAXIS

SEDVANERÄTT OCH PRINCIPERNA OM RÄTTVISA

Sedvanerätt och principerna om rättvisa utgör en cypriskt rättskälla och tillämpas i fall där det inte finns någon annan lagbestämmelse/institutionell ram.

Institutioner ansvariga för antagandet av rättsregler

Republiken Cyperns författning gör en tydlig åtskillnad mellan tre instanser. Den verkställande makten utövas av presidenten, vicepresidenten och ministerrådet. Republikens domstolar utövar den dömande makten, och den lagstiftande makten utövas av representanthuset, som är republikens högsta lagstiftande organ. Även om representanthuset är det högsta lagstiftande organet har den verkställande myndigheten möjlighet att fastställa de rättsregler som behövs för att tillämpa en lag och vidta åtgärder vid de talrika tillfällen då lagen kan behöva tillämpas. Den administrativa myndighetens behörighet att anta ytterligare rättsregler som behövs för att tillämpa och genomföra en lag kallas tillsynsbehörighet.

Beslutsprocess

Förfarandet för antagandet av en lag inleds när ett utkast till en proposition eller lag läggs fram. Rätten att lägga fram ett förslag till proposition tillkommer representanthuset och rätten att lägga fram ett lagförslag tillkommer ministrarna. Alla lagförslag och alla förslag till propositioner som läggs fram för representanthuset hänskjuts inledningsvis för diskussion i det behöriga parlamentsutskottet och sedan för debatt i plenum.

Representanthusets lagar och resolutioner antas av de närvarande och röstande representanterna med enkel majoritet. När de antagits anmäls de till Republikens presidents kansli, som antingen utfärdar dem genom att offentliggöra dem i Republiken Cyperns officiella tidning (Government Gazette of the Republic) eller återförvisar dem till representanthuset för omprövning. Om representanthuset står fast vid sitt beslut måste presidenten utfärda den berörda lagen, såvida han inte utövar sin konstitutionella rätt att hänskjuta den till Högsta domstolen så att denna kan avgöra om lagen överensstämmer med författningen eller EU-rätten eller ej. Om domstolen finner att den gör det offentliggörs den omedelbart. Om den inte stämmer överens offentliggörs den inte. Lagar träder i kraft då de offentliggörs i Republiken Cyperns officiella tidning eller den dag som fastställs i lagen och kan upphävas genom en annan lag eller underförstått under vissa omständigheter.

Rättsdatabaser

I Republiken Cypern finns följande rättsdatabaser:

CYLAWS

CYPERNS RÄTTSPORTAL (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Är tillgången till databaserna fri?

Tillgången till CYLAWS är fri. CYPERNS RÄTTSPORTAL är endast tillgänglig för abonnenter.

Kort beskrivning

1. CYLAWS

CyLaw upprättades i januari 2002 som en icke-vinstgivande databas för att ge fri och oberoende rättslig information om och tillgång till den cypriska lagens rättskällor som en del av den internationella rörelse för fri tillgång till lagen som Cypern är medlem i. CyLaw-databaserna innehåller domar som avkunnats av Högsta domstolen och, i andra instans, av familjedomstol sedan 1997, de civilprocessrättsliga reglerna och ett antal juridiska artiklar och texter. Domarna i CyLaw-databasen har registrerats elektroniskt av Högsta domstolen. Texterna i domarna i databasen är giltiga texter, såsom de meddelats av Högsta domstolen utan några ingripanden eller rättelser.

2. Cyperns rättsportal

Cyperns rättsportal ger enkelt tillgång till bl.a. nyhetsartiklar, texter och artiklar av omedelbart intresse för alla som berörs av rättsliga frågor samt tillgång för abonnenter till en rättsdatabas som innehåller Republiken Cyperns databaser med "lagstiftning" ('Νομοθεσία') och "rättspraxis" ('Νομολογία').

Lagregistret (Ευρετήριο των Νόμων) omfattar ett register över alla gällande och upphävda lagar och ett register över alla till dessa hörande förordningar.

Dessa register hålls ständigt aktuella i samband med publiceringen av den officiella tidningen.

Registret över rättspraxis (Ευρετήριο της Νομολογίας) ger möjlighet att söka efter texten till alla beslut utifrån olika sökkriterier.

Länkar

[Justitieministeriet](#) (Justitieministeriet)

[Högsta domstolen](#)

[Representanthuset](#) (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Senaste uppdatering: 11/03/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.